Ч. 23. (9.854) Львів, субота 30. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 143 322. Адреса тел.: „Діло—Львів". Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 2000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2 500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 29. вересня 1922.

Варварство! Пароксизм божевілля, який на днях в такім загальнім обємі обняв був польську пресу, нагло ущух. Всі страховинні написи про „український динаміт", про „український склад зброї", про висаджування самиміж Українцями власних будинків, несподівано припинилися. Затроєні шовіністичним садизмом льомбровівські типи, котрим мстиве призначення всадило в руки перо, притихли.

А прецінь не було видовище гідне богів. Від „Слова польск." почнаючи і „Дзенником люд." кінчаючи йшла дика, пяна, безтямна вакханалія. Малося враження, що всі ті пів-люде вийшли з дому божевільних і розвели дикий, безстидний танець. Згідно з правдою годиться ствердити, що колиб йшло о клясифікацію, то подекуди права преса (за виїмком брукової), особливо в початках виявляла меншу дозу безличности і завзятства, як ліва. Цікаве й те, що після поширення огидного, чисто дикунського вандалізму на инші українські культурні інституції у Львові і в краю, польська преса не береться до розснозування думок на цю тему. А власне тепер, коли „загадочність" цих дикунських і злочинних вчинків перестала істнувати навіть для крайно тупого „малопольського" обивателя, варто булоб присвятити дещо уваги підміновуванню українських культурних інституцій та тим чином дати світови зразок наших благ під толерантною і дбайливою польською владою.

Воєнна деморалізація перепоїла своїми вонючими випарами не одну суспільність. Правду слів Льойда Джорджа про те, що в державах новоутворених дякуючи побіді коаліції, розпаношилося якраз те все, проти чого боровся світ, а саме: імперіялізм, шовінізм, гнет слабших, кривда обезсилених, нетолєранція, несправедливість, недостача почуття права, загин навіть приключної кождій людині людяности — ось що приходиться нам щоденно помічати і ствержувати. А на чолі пропагандистів цеї новітньої „моралі", моралі відроджених, покликаних до життя завдяки високим кличам нашого століття, стоїть польська преса, що як гонча собака кидається на обездолених, вигнаних, виставлених поза рамки права. Та не будемо вглиблюватися в створене положення, не будемо розтрясати цих болючих питань, бо п. прокуратор не є прихильником таких тем. Скажемо тільки, що з острахом глядимо, як повінь болота і грязи заливає своїми брудними струями суспільне життя, як тріюмфує вандалізм і варварство, як чорна, безпросвітня ніч залягає країну, а серед тієї ночі ріже ухо безстидна пісня апашів.

Варварство, яке проявилося в останніх днях не має собі рівного в світі. І тут не будемо близче приглядатися розростови варварства й вандалізму, бо це теж, як бачимо, не вільно. Але не можемо поминути нагоди, щоби не вказати ще раз на вибух в Наук. Тов. ім. Шевченка. Тут малося на меті не так поважне ушкодження будинку, але щось ще більше і ще більш вандальське. Військові люде, знавці вибухових матеріялів пояснюють, що в будинку Наук. Тов. ім. Шевченка не був підложений динаміт чи екразит, тільки вложено там набій з паперу, потягненого нітрогліцериною, аби викликати пожар. А саме вандал вложив через віконце до комірки, що веде до пивниць такий набій. В комірці, що находиться під деревляними сходами, були вложені папери й книжки так само папером заложено половину сіней. На першому поверсі міститься величезна, просто безцінна бібліотека Товариства. Злочинець до подробиць обдумав свій варварський плян. Набій мав запалити папері в комірці, від чого булиб занялися сходи. Одночасно пожар паперу в сінях був би унеможливив доступ до бібліотеки і скору ратункову акцію. Отже бібліотека найбільша і найцінніша на всім просторі українських земель, з рукописами і всіми збірками до української культури й історії, була би пішла з димом. Тільки щасливий припадок, — щастя в нещастю — а саме, що набій не вспів запалити паперів, виратував найбільшу культурну цінність українського народу перед неминучою загладою.

Коли ми звертаємо на це увагу нашого громадянства, то не для розголосу цеї справи, а тільки тому, що заглада бібліотеки булаб одним з найбільших ударів, які постигли нас в останніх чотирьох роках. Заглада бібліотеки це булоб в значній мірі зведення української нації до ролі культурних безбатченків. І тому злочинний вчинок вандала, дикуна заслугує на найбільше напятновання перед цілим світом.

Коли в світовій війні зненавиджені цілим світом Німці зайняли Бельгію, то одним з перших їх вчинків було заснування флямандського університету в Гандаві. У Сх. Галичині навпаки: тут нищиться і переслідується навіть — на жаль — тайний український університет і підкладається запальний набій під одну з найбільших бібліотек Львова, а найціннійшу з усіх на величезнім просторі українських земель.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Справа Східної Галичини.

Вершок дипльоматичної ерудиції.

Польську пресу обігла телєграма такого змісту: „Премієр Новак приняв дня 26. ц. м. на авдієнції польського амбасадора в Льондоні Врублєвского, який зложив йому звідомлення про відношення Великої Британії до справи Східної Галичини. Виясненя п. Врублєвского ствержують, що позиція англійського уряду в тій справі не дає польському урядови основ до яких-небудь сумнівів".

Як на молоду польську дипльоматію, то дуже остроумно!

„Автономія".

Закон з дня... 1922 р. про підстави загального воєвідського самоврядування і з окрема воєвідства львівського, тернопільського і станиславівського.

ЧАСТИНА І.

Загальні постанови.

Ст. 1. Воєвідства утворені законодатним шляхом — є самоуправними одиницями (ст. 65 конст. зак.). Рішаюче право у справах, які належать до обсягу діяльности того самоврядування, належить до виборних воєвідських сеймиків (ст. 67. конст. зак.).

Ст. 2. Державні закони визначать, які справи входять в обсяг воєвідського самоврядування, перед усім із царини культурної, господарської, зі справ шляхів, охорони здоровля, піклування бідними, самоуправної адміністрації і публичних фінансів.

Ст. 3. Воєвідські сеймики мають право постановляти закони що до справ переданих воєвідському самоврядуванню, у межах постанов закону про конституцію та державних законів.

Воєвідські закони, порішені сеймиками, отримують обовязкову силу на землях воєвідства через санкцію президента річипосполитої, стверджено підписом голови ради міністрів і відповідного міністра та через оголошення в урядовому воєвідському часописі.

Сеймики можуть на підставі воєвідських законів приймати постанови адміністраційного характеру.

Ст. 4. Правом вибирати до сеймику і бути туди вибраним користуються усі мешканці воєвідства, які мають активне чи то пасивне виборче право до сейму Річипосполитої. Не можна вибирати воєводи і державних урядовців політичної адміністрації делегатами до воєвідського сеймику того воєвідства, у межах котрого мають службу.

Вибирається членів сеймику на пять літ.

Ст. 5. Сейм річипосполитої польської порішить виборчу ординацію до воєвідських сеймиків.

Найвищий Суд рішає про важність виборів і вибору поодиноких послів до сеймику.

Постанови ст. 22. закону про конституцію, які торкаються послів до сейму, будуть торкатися також послів до сеймику у їхньому відношенню до самоврядування і до самоуправних влад у воєвідстві, у котрому є послами до сеймику.

Ст. 8 Воєвідські виділи будуть покликані приготовити і виконати постанови сеймику та ведення адміністрації в обсягу воєвідського самоврядування; окремий закон визначить їх склад.

Ст. 9. Воєвода представляє на сеймику уряд Річипосполитої, має право брати участь в його нарадах особисто, або через делегованих урядовців, предявляти законодатні пропозиції, скасувати кожну постанову сеймику, яка не підлягає санкції президента Річипосполитої, та постанови воєвідського виділу, як що вони на його думку противляться законам. На випадок скасовання постанови сеймику, або воєвідського виділу, воєвода негайно предявить справу відповідному міністерству і коли міністер погоджується з думкою воєводи, то предявить її до вирішення найвищому адміністративному трибуналови.

Пр. 303/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 17. з дня 20. вересня 1922. під наголовками: 1) „Процес Федака і тов. знову відложений" в уступі від слів „вище в наслідок" до слів „нинішньої розправи". 2) Заголовок другого артикулу з гори, числячи на стороні третій в шпальті третій і четвертій. 3) „З дороги життя" в уступах а) від слів „Бо справді не мело" аж до слів „пішки ходив", б) від слів „Ого, то уряд" аж до слів „то не піде" містить в собі єство ad 1) проступку з § 300 з. к., ad 2) і 3 б злочину з § 65 з. к., ad 3 a проступку з § 300 закону карного і узнав доконану в дни 19. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 492 п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописи, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 20. вересня 1922. (Підпис нечиткий)

ЧАСТИНА II.

Подрібні постанови для воєвідств львівського, тернопільського і станиславівського.

Окремий державний закон визначить поведінку найвищого адміністративного трибуналу у цих справах.

Ст. 10. Воєвідське самоврядування львівського, станиславівського і тернопільського воєвідств обіймає: 1. справи віроісповідань, 2. справи народньої освіти з вимком університетів та шкіл, які є ім рівні, 3. справи громадянської добродійности з вимком санітарної поліції, 4. справи публичних воєвідських, повітових і громадських грунтових шляхів, будівничі справи, а також справи місцевих залізничих шляхів, 5. аграрні справи з виключенням аграрної реформи та всі засоби, які служать підмогою рільництву, 6. підмоги промислові і торгові, 7. примінення державних законів, які торкаються справ регуляції рік, меліорації і використання водної сили, 8. примінення державних законів про організацію і адміністрацію громад і повітів, 9. буджет прибутків і витрат воєвідського самоврядування та обрахункова сміта, 10. також инші справи, які передасть йому сойм Річипосполитої.

(Докінчення буде.)

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО“!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла“.

Кого хотять обдурити?

(Czy kpi, czy o drogę pyta...)

Читаючи проєкт кабаретово-карикатурної „автономії“, аж смішно й стидно робиться, як то наївно хотілиб люде „wykręcić się sianem“ і пробують медвежо-незручно й дитячо-наївно обдурити світ...

Не хочемо займатися близче тим проєктом, та він буде урядово оголошений і стане „законом“, хочемо звернути увагу на найжизненнійшу для істнування нашого народу справу, а саме на польську кольонізацію нашої землі.

Ще в марті 1920 р. в 5091 і 5095 чч. львівської Gazet-и Porann-ої“ помістив директор великого львівського кольонізаційного Товариства п. Вітолд Стефанус свої помічення під написом: „З аграрно-осадничих питань“, в яких взиває всі міродайні польські чинники, щоб негайно розпарцелювали усі можливі до парцеляції землі помж спровадженях із Заходу польських хлопів, щоб тим способом не допустити до цього, аби земля переходила в руки місцевого населення. Коли не допильнується зараз цеї справи, — каже той директор — „може тимчасом багато землі перейти в руки місцевої людности і мета „народова“ земельної реформи може бути ударемнена“.

Отож п. Стефанус взиває до доцільної організації систематичної польської кольонізації Східної Галичини Мазурами із Заходу, а щоби вона була успішна, каже він, що вона не сміє бути ведена державою, а тільки виключно приватними спілками, бо тоді держава скидає з себе всяку відповідальність перед заграницею, й буде можна спокійно і скоро тай й без ніяких скрупулів і перепон виключити місцеве населення від набування землі при парцеляції і так в скорім темпі скольонізувати Східну Галичину польськими хлопами із Заходу.

Для більшої ясности і точности наведемо дословно ті ради і вказівки дир. Стефануса: „Конечною є свідома організація кольонізаційної акції. Одначе не може це бути державна організація. За діяльність державної організації мусить держава приняти відповідальність, а на території національно-мішаній така відповідальність є незвичайно тяжкою, критика дуже легка, а перебільшені вісти про мнимі кривди, коли дістануться раз на сторінки заграничних часописів, зростаючи до пересадних кличів, можуть пошкодити симпатіям для Польщі в часі її творення. Та обставина є першорядної ваги і проте така організація не може бути державною“.

„Проте, відповідно до цілі, є конечним утворити позадержавну організацію, — свобідну і невязану гієрархічними і бюрократичними формулами“.

Дир. Стефанус уважає кращою систему концесіонованої приватної спілки, як нпр. „West Indian Company“ в Америці, а німецьку систему кольонізаційної комісії признає невигідною. Ціла гидь кольонізовання вилазить при системі такої комісії зараз явно на вид. А саме каже дальше дир. Стефанус: „Форма концесіонованої державою приватної спілки є для держави вигіднішою, о скільки зважиться, що така спілка, ділаючи в інтересі „narodow-im“ і держави, помимо сього увільняє державу від всякої відповідальности, коли навпаки діяльність кольонізаційної комісії йде виключно на „карб“ (на відповідальність) держави. Діяльність кольонізаційних комісій дала марні висліди під оглядом фактичним у відношенню до ужитих засобів, а на німецьке правительство стягнула обурення цілого світу“.

„Ходить о свободу руху для спілки, яку мається утворити в цей спосіб, щоби її утворення і діяльність на позір і навні були зовсім самостійні. Ходить о се, щоби де лиш можна поставити польського хлопа на „по стерунку“, бо там, де нога польського хлопа стане, — там є і буде Польща“. Свої заключення кінчить директор спілки ось як: „Скоре ділання на вище наведених засадах мусить бути почате і довершене з повною енергією і „nieugiętą konsekwencyą“, о скільки креси“ справді мають бути уратовані для Польщі і польської людности, а „польська“ (т. є двірська) земля має найтися в посіданню польського хлопа“.

Таким чином, коли мається доцільно перевести скольонізовання Східної Галичини польськими хлопами з Заходу треба, щоби ані держава, ані ніяке самоуправне тіло не вело, ані не підпирало кольонізації, лише мають її вести приватні спілки, які єдино будуть в силі перевести вп вні і скоро систематичне скольонізовання Східної Галичини спровадженими з Заходу Мазурами.

І таку роботу розпочали Поляки ще від 1919 року. Кільканацять приватних польських спілок і парцеляційних товариств веде систематично і з повною напругою ту кольонізацію, а інж. Юліян Павликовський обчисляє, що коли навіть лише в такім темпі як досі (т. є початковім) вели ту акцію, навіть не в скорійшім, то до пяти літ (від 1919 р. числячи) скольонізувалиб усю пригожу до парцеляції землю між спровадженим Мазурів.

Прочитавши наведені поради і імперативні вказівки, як найлекше і найдогіднійше виключити місцеве населення від тої землі і скольонізувати її Мазурами, читаємо тепер ось: § XXI. проєкту воєвідської автономії в такому вигляді: „На просторі згаданих воєвідств (т. є Східної Галичини) ані держава, ані друге самоуправне тіло не може вести ані підпирати кольонізації“. Се є якраз це, що дораджували і наказували вже від р. 1919 всякі польські кольонізатори в роді пана Стефануса, з тою метою, щоби можна як найдоцільнійше перевести скольонізовання Східної Галичини Мазурами з виключенням місцевого населення.

А сей § XXI. того преславного автономічного проєкту має з одного боку служити як раз як „концесія“ для трьох найлмених хрунів (двох Твердохлібів і Яцкова) з „Рідного Краю“ враз з їх нещасною жертвою, нещасним старцем з міста Долини (бувшим радикалом), а з другого боку як обдурення Европи, яка звертала вже не раз і то дуже виразно увагу Польщі на її кольонізаторську акцію в Східній Галичині.

Але що за наївність чи . . . . (з огляду на цензора пропускаємо се слово), коли хтось думає, що так наївно можна перед Европою „wykręcić się sianem“. Такого тумана можна пустити крайним ідіотам або запроданцям.

З Волині.

Реквізиція помешкання „Просвіти“.

3. вересня на квартиру голови філії „Просвіти“ в м. Берестечку Дубенського пов. зявився староста й передав наказ магістрату (на словах) віддати ключ від будинку, котрий вже через цілий рік займає філія т-ва „Просвіта“, в цьому йому було відмовлено. Проте під вечір явився урядовець магістрату з поліцією, зірвав вивіску й помешкання філії реквирував під комісію 87 виборчого обводу. Протести „Просвіти“ проти цього не дали ніяких наслідків.

Передвиборчий зізд

В Луцьку 27 вересня відбувся повітовий передвиборчий селянський зізд.

Польські запроданці.

Український Волинський Виборчий Комітет остерігає перед новою організацією: „Ukraińska Jedność Narodowa“, яка має виступати на виборах самостійно. Ця організація утворена Поляками за допомогою кількох зрадників Українців має своєю ціллю лише збаламутити укра-

ЮРІЙ КМІТ. 6)

ГИМН ОДРУЖІННЯ.

(Виривок з повісти „Мандрівка“).

(Докінчення.)

Немає страшнійшого, лютійшого зла над сю сувору конечність, що тебе мені забрала, змела!

Бідна душа моя одна мусить спорожнити гірку чашу до самого дна!“

В початках жалоби запрошував нас доволі часто до себе, од наче сам не навідувався до нікого. Балакав з Іванком про господарські справи, иноді сходив на фільософічні теми. Тут горячився, захоплював багато песимістичних, безрозвязних проблемів, поринав у глибоку задуму, вдивлявся мішним, напруженим зором у незначену далечінь... В очах явилися сльози. Тоді зривався й, не прощаючися з нами, віддалявся.

Підхожу до дверей — зачинені, а з середини долітають уривані жалі нарікання:

„Що се за страхітні тіні? Що за примари? Які понурі! Радощів і втіхи мабуть не знали ніколи... Їх стемнило важке горе та вкинуло плисти по бурхливому морю...

Добираються до мене... А тут і без них кілька мук найшло!

Наближайтеся швидше! Чого мені ще чекати? Болюча се річ дивитися, як завмирають чуття, як щось підриває, підточує деревину мойого життя...

Ні, ні моїм стражданням кінця немає — схвильоване моє серце спокою вже не занає...

Ви вже тут — даремний мій труд! Над ярами, над прірвами заводиться танець...

Не стісняйте мене, душа поли не, де тільки воля ваша майне...

Ви мені її забрали й під ноги гострого каміння, ломача наскидали...

Чоловік і щось і ніщо. Хоче бути майстром своєї долі, а тут над його головою засевили муки, болі — вдарили вихри на самітну билину в полі...

Нужденне життя — злиденне його буття!

Почався вже танець!

У йому має все поринути, що не може себе віднайти й свойого горя позабути!

Грайте, грайте й гримявичну пісню співайте!

І я вам засп'ваю, як мене мати породила на самого Спаса, як душа рвалася, летіла до вічно зеленого маю, пишного розмаю, а темна рука витрутила за пороги раю...“

Не чути слів, тільки танечний шум сповняє простір...

По якомусь часі стало тихо. Покінчена дія...

Ми мусили відїздити.

О. Горейко мав гарну, велику, добірну бібліотеку. Одначе від якогось часу вкрилася вона густою верствою пороху, знак, що не заходив сюди ніколи, а навіть може вповні позабув на неї...

Кожного разу при наших одвідинах перезирала книжки, старі друки, писання. Не звертав на се ніякої уваги, не звідувався нічого, що там робила, що найшла. Тут навинувся мені згаданий записничок і я забрала його з тим наміром, щоби прочитати, інтересніше вписати, а потім його віддати, значить, покласти на належне місце. Не довелось повернути його і він полишився в мене.

Розповідали, що припровадив раз мерця до церкви, тут одправив усе потрібне й пішов до дому. Зібрані ждали довго, він не вертав а й свої думки снував...

Роблять йому пригадки, що треба відпровадити тіло на цвинтар. Він заявляє: „Ще не час, я чекав довше на його, ніж він на мене“.

Люде спочували його недолі, тим то були вибачні.

Коли його смуток доходив до верхів, розпочинав иноді Службу сим робом: „Благословенно царство Отця і Сина і святого Духа, in saecula saeculorum“. Помітивши, що дехто сміється, проговорив: „Воно так ялося. Хай буде нам і трохи з тартаку панам... Бог повелів кожному його віддати і в нічому не нарушати та не оскорбляти...“

Коли хто навідався до його й не вподобався йому, то треба було швидко забиратися з дому...

На Великодні свята прибули до його пани з міста; попали вони сюди не так у гості, як радше побачити „оригінала“.

Він завважив се, тим то належно відплатився їм. Перепровадив їх по всіх покоях, щоби поглянули, що святочного печива доволі, а потім сів з ними до балачки. Тут заховувався так, що самий втручувався мало до гутірки, тільки піддавав теми иншим. Коли се тяглося за довго, а він не зу-

…ське населення й розбити одноцільний національний фронт.

12 літ тюрми.

В с. Милоставах Рівенського повіту мало відбутись передвиборче віче. Коли селяне зібрались, прийшов м'сцевий солтис Осінчук, який заявив, що в громаді Дятьковецький на засіданні солтисів писарів й війт оголосили, що хто буде вести та слухати балачку на тему виборів, то підлягає карі 12 літ тюрми й що він не радить слухати балачок про вибори. Заява солтиса вплинула, селяне розійшлись й віче не відбулося.

Передвиборча відозва.

Обєднаний виборчий комітет Українців, Білорусинів і Росіян випустив відозву до інтелігентних робітників з закликом до виборчої акції.

Заява українських с. р. на Волині.

Управа партії с.-р. на Волині видала комунікат, в якому заявляє, що свою діяльність в справі виборів вона підпорядковує директивам Українського Виборчого Комітету.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

ріяту Міст і Сел" постановив приступити до виборів „цілком в союзі (sic!) з пролетаріятом міст і сел других частин Польщі". Для цього утворено „Центральний Виборчий Комітет", в який увійшли між иншими такі мабуть Українці: Михайло Глинський „вертач" (sic!) з Борислава, Щурковський Микола, швець зі Львова, Завада Йосиф залізничник зі Львова, Іваненко Гриць адвокацький концiпієнт з Дрогобича, Стронський Микола прив. урядник з Дрогобича і Борис Микола студент медицини зі Самбора. Головою того комітету вибрано Глинського, містоголовою Щурковського.

Той союз „бориться" (sic!) за те, „аби польську державу перетворити з орудця визиску і капіталістичного гніту в державу, в котрій уряди перейшлиб в руки пролетаріяту міст і сел" і т. д. на тему „соціялістичної републики" очевидно польської.

Нічого дивного, що той великодушний „Союз" вважає автохтонне населення Галичини „меншістю" для якої буде „боритися" проти поборювання „стрімлення народів окраїнних, стремлячих до самоопреділення".

„Геть з пануванням капіталу! Хай живе Польська Соціялістична Република!"

Галицькі відносини.

Новий замах.

В селі Утішкові, пов. Золочів, дня 19. вересня невідома рука вкинула ручну гранату до помешкання управителя школи, польського діяча Лушкевича. Граната не вибухла. Мимо всіх зусиль, ревізій та арештовань, поліції не удалося вислідити виновника.

Горить!

В Букачівцях підпалено стирти збіжа власности кольоніста Нільկова.

Згоріли два фільварки.

„Chwila" доносить, що у Викторові і Комарні пов. Станиславів згоріли два фільварки графа Дзедушицького. Шкода виносить міліярди.

Погрози.

Кількох українських діячів у Стрию, між ними др. Калитовський і др. Гарасимів дістали анонімові листи, в яких тайна польська „боюфка" грозить їм смертю, як що вони не вплинуть на припинення українського терору. (Як?)

Вандалізм.

Підложення бомби в Станиславові.

Дня 25. с. м. о 2. год. по півночі невідомі злочинці підложили під будинок українського „Сокола" в Станиславові сильну дозу екразиту. Наслідки експльозії є дуже значні, бо ціла північна стіна будинку сильно зарисувалася, а отвір в стіні дуже великий. Вирвало рівнож значну частину підлоги, а в цілім будинку та в сусідних каменицях вилетіли майже всі шиби.

Негайно після експльозії цілий будинок обступила поліція. Після переведеної ранком ревізії найдено ще оден набій в иншому місці того самого будинку. Видно, що запалити його вже злочинець не мав часу.

Рано переслухано всіх управителів правних, що містяться в „Соколі" (Даниша, Ковальчука, Саможерського) та голову УПТ. п. Павлюха. Дуже докладно переведена ревізія в цілому домі не дала — розуміється — ніяких вислідів. Того самого дня вечером о год. 5·30 сильний відділ поліції враз із цілою громадою тайних поліц. агентів обступив будинок місц. української держ. гімназії та „Селянської Бурси". Переведено також ревізію у проф. Білобрама, Никифоряка та Слободяника.

Як з цього бачимо, напрям пошуканки за вандалами є той самий що у Львові. Поліція шукає злочинця між Українцями. Иншими словами: Станиславівські Українці за всяку ціну хотіли висадити власний будинок, що служить на приміщення українських шкіл. Справді, переоцінка цінностей!

Польські вибори і Сх. Галичина.

„Союз пролєтаріяту Міст і Сел" (!)

Вище названий союз східно-галицьких „комуністів" видав передвиборчу відозву в польській мові та її огидний ніби український переклад, з якого довідуємося, що „Центральний Виборчий Комітет Східної Галичини Союза Пролета-

Вибори.

Гострять зуби.

„Chwila" доносить: „В політичних варшавських кругах будить велике зацікавлення передвиборча акція у Східній Галичині. У Варшаві вже загально відомо, що Українці не беруть участи у виборах. В тих умовах 30 мандатів призначених для Східної Галичини мають надію дістати Жиди і Поляки. Та позірна легкість у здобуттю східно-галицьких мандатів манить всі польські партії, котрі у Східній Галичині бачуть „обіцяну землю". Всі партії будуть пробувати шастя.

Дотепер до передвиборчої акції у Східній Галичині зголосилося 12 партій, між ними і комуністи, а є можливе, що незадовго зголосяться ще нові політичні групи. А мандатів є тільки 30!"

Довкола грецько-турецького конфлікту.

На дорозі до порозуміння.

„Таймс" доносить з Царгороду, що високі комісарі союзних держав рішили скликати конференцію в справі розему в Моудані. „Дейлі Мейль" доносить, що начальний вожд англійської середземноморської фльоти увійшов в контакт з Кемаль Пашою. В невдовзі дійде також до порозуміння з Турками в справі залишення ними лінії Чанаку. „Морнінг Пост" доносить з Царгороду, що декілька воєнних англійських кораблів прибуло до Царгороду і закинуло якор перед містом. Декілька инших кораблів находиться при вході у Босфор. Дня 25. ц. м. лучилось в Царгороді декілька випадків пожежі, яку погашено при помочі війська.

Обережність Зединених Держав.

З Уошінтону доносять, що уряд Зєдинених Держав відмовив всіх інформацій що до свого становища в справі конференції Близького Сходу.

Совітські застереження.

„Дейлі Телєграф" доносить, що заступник комісаря совітського уряду в Льондоні Берзін, заявив у Форін Офіс, що Росія бажає собі мирового полагодження справи Царгороду і проливів, однак не може згодитися на ніяке міжнародне рішення без участи представника сов. Росії.

Детронізація султана?

Кореспондент „Дейлі Кронікль" в Царгороді доносить про велике занепокоєння в Ільдіз Кіоску. Султан є незвичайно пригноблений ізза уступлення міністрів. Кемаль Паша поставив домагання заіменувати великого везира з поміж націоналістів, який був би рівночасно представником ангорського уряду. Буде ним правдоподібно Гамід Бей. Не улягає сумнівови, що султан буде здетронізований ізза свойого становища супроти союзників. Коли прихильники Ангори візьмуть верх в Царгороді, то найбільше виглядів стати наслідником султана має Селім.

Стріча Кемаля Паші з Буйльон.

„Дейлі Мейл" доносить: До Парижа прийшла неофіціяльна вістка, що Кемаль Паша прийняв спільну ноту союзників. Кемаль Паша прийме умови поставлені союзниками, але щойно після конференції з французьким делєгатом Франкліном

ставляв їжи, почали збиратися до відїзду, при сьому виявляли ремствовання. Приймав усе спокійно, а коли вже були на порозі на відхідньому, прохає завернутися, бо, мовляв, за балачкою позабув подати свячене. Всі вслухали його запрошення, а він тепер пильно послуговав їм.

Нам було раз також ніяково. Зібралися ми сюди з інструктором, студентом фільософії. О. Горейко, зиркнувши на його, увесь змінився й почав гнівно договорювати: „Він чого тут? До мої Іренки? Бачили дочку мою? Тоді вона буде твоя, коли поросте на сьому місці чуприна... Тобі дівчина? Там — грека, латина..."

Інструктор збентежився, рад би скритися, втікати, але зважав на нас. О. господар іде швидко, нервово наперед, пристає й кидає необразливі докори. Інструкторови збирається на плач. Захожуся втихомирити сю несподівану бурю, розгнати сі хмари, що густіють й накопичуються в уявах приявних... Не чекаючи й не перебираючи довго, зазначую серйозно: Гей, гей, колиб наші шкільні часи вернулися — не одногоб ми позбулися!

Сей вислів заінтересував о. Горейка, бо підбіг до мене, взяв за руки й поцілував у рамя. Пропала нагальність, а в його єстві розлилося розніжнення. Заховувався тепер з нами, мов би мав перед собою розбавлених дітей...

Поплили пригадки з давного минулого. Виринула дорога, люба стать... Перша стріча одушевила його.

Пішла широка балачка про школу, її виховні завдання, про звязок теорії з дійсністю; порівнювано теперішних учителів з давнішими.

Займава й необразлива гутірка. „Народ, підносив о. Горейко, що не мав і не має належної рідної школи, де виховні завдання на низькому уровені, на останньому місці, де матері не пройняті й не засвоїли собі нічого з виховних покликів, де ся царина лежить необорkана, такий народ стоїть під припадком катастрофального поражения..."

Раділа, що могла спрямувати розмову на загальні теми, де вже не дивиться й не хмариться...

Химерне життя й химерні люде!

*

Невдовзі „надгулила" нова повінь тучі на дім о. Горейка. Сповнила чашу горя аж до верха... „Найдорожча" одиначка Ірена, „вірний образ, справжня відбитка подруги", померла на запаління олегочної в шестому тижні недуги...

Поїхала з Іванком; прибули й другі сусіди. Прибрали, нарядили шіснадцятлітню „Іренку".

У всіх поринули щирі, обильні сльози...

Батька не було в хаті. Скитався увесь день по ярах, потоках, по лісах. Плентався й не чув та не бачив нічого на своїй дорозі...

Заломилася остання дошка рятунку...

У вечері наближується непевною, несміливою ходою до свойого житла... „до своєї доні на вінчання..." Скрадається попід стіни. Помітив рясні світла у вікнах... Затремтів... Стиснулося серце... Сумішка безмежнього жалю, смутку, жаху, безнадійности, розвихрення, розмерзования й роздратовання потрясли, сколотили всіми глибинами його єства... Хитається будівля...

Метнуся швидко в двері і з глухим, одчайним стогоном „Іреночко" повалився на зелень, між якою спочивала викликана...

Підіймаємо о. Горейка, а він уже не в живих.

Звістка вдарила на всі села.

Зійшлися непроглядні маси народа виряжати дві домовини батька й доні, що вилискувалися у проміннях сонця...

. . . .

Між листям лип і яворів бренять пчоли, йде пильна робота. Завидую, надмірно завидую їм, як теж вітрови й хвилям у ріці. Незвязані, нескованi. Не знають залежности; продовжують діло, яке їм до вподоби, не оглядаються ні на що. Виходить, що є два світи: нищий і вищий з иншою управою у свой й хаті. Між ними незрівняна прірва. Рана людського серця, мов те море, широка! Хто здоліє загоїти її? Правда й се, що в обидвох танцює лихо, але у нас таки найбільше. В підземеллях душі йдуть завзяті бої, потрясаються основи, розвалюються стіни, розсипаються верхи, падають жертви, а моїй борні немає кінця... Обидва світи угинаються під тягарем терпіння... Їх живла взаємно, одні одним, наводять катовання, важкі удари, смерть. Коли думаю про се, осередня стає неспокійна, серце неначе перевертається...

Буйльон. Стріча обох відбудеться з кінцем біжучого тижня.

Питання проливів.

„Н. Фр. Пр." доносить з Парижа: Французькі військові кола вважають питання проливів як вельми важку справу. На думку цих кругів розвязки цего питання можна надіятись щойно тоді, колиб Англія відкликала свої віська з Малої Азії.

Домагання сов. Росії.

Англійські деньники доносять, що до Льондону надійшла довша нота совітського уряду, яка домагається допущення Росії до участи в конференції в справі Близького Сходу.

Грецький уряд і Венізельос.

„Н. Фр. Пр." доносить з Атен, що грецький уряд рішив не довіряти Венізельосови ніякої офіціяльної місії. В грецьких колах думають, що провід грецької делєгації на мирову конференцію переймє Тріянтапілякос.

Домагання Гаррінгтона.

„Таймс" доносять з Царгороду, що ген. Геррінгтен звернувся телеграфічно до Мустафи Кемаля з домаганням, опорожнити невтральну полосу і Дарданелі протягом 43 годин.

Реакція в Греції.

Аг. Аваса доносить, що над Атенами появився оноді літак, що прилетів з Мітілєи і розкинув проклямації підписані командантом II. дивізії в Малій Азії полк. Гонатасом. Проклямація домагається уступлення Константина, розвязання парляменту і утворення кабінету національної оборони.

Преса.

Бльок національних меншостей.

В „Robotniku" один з видних теоретиків П. П. С. в статті „Blok mniejszości narodowych" змагається знищити бльок національних меншостей. Вдається він до всіляких засобів, для того користується аргументами від марксизму й від теорії клясової боротьби. П. Голувко пише:

„Являється абсурдом, щоб українські і білоруські селяне своїми голосами проводили до сойму п. Трускера, Вісліцького й инших представників жидівської плютократії; з другого боку сумнівно, щоб жидівська дрібна буржуазія своїми голосами проводила напр. українських кооператорів соціялістів, отже ворогів приватної торговлі".

Ховаючись за клясовою фразеольогією, забуває п. Голувко слова Бебеля, які для нього мусять бути авторітетними: „Я поєднаюсь, коли треба, навіть з чортом й його бабунею, як що це буде вигідно". А що це поєднання всіх національних меншостей без ріжниці кляс в цілях виборів в Польщі є для них вигідне й доцільне, доводить те невдоволення й той переляк, який охопив ціле польське громадянство, од п. Стронського починаючи й п. Голувком кінчаючи. Почуваючи, що аргументів від марксизму за мало, п. Голувко став на шлях передержок й свідомої брехні. В Східній Галичині він знаходить частину людности, „яка згоджується (?!) на автономію, але поруч з тим в самий категоричний спосіб відкидає домагання Жидів про визнання третою рівнорядною національністю в Галичині поруч польської і української". Він оперує брехливою звісткою, що Білоруси виставляють кандидатури погромного ґенер. Балаховича. Він заявляє, що Українці на Волині виступають проти культурно-національної автономії для Жидів, коли таких заяв ніколи і ніким зроблено не було.

Вся та гідна кращого вжитку енергія, з якою п. Голувко виступає, вбравшись в тогу демократа й соціяліста, проти бльоку знаходить своє поясснення в двох простих причинах.

По перше:

„З політичного погляду факт утворення такого бльоку є для польської держави явищем шкідливим. Він свідчить про те, що національні меншости протиставляють себе польському громадянству, як цілість, бачуть в ньому тільки ворогів, які не розуміють потреб національних меншостей й не визнають їх прав".

По друге:

„Демократія національних меншостей має йти з польською демократією".

Розуміється на чолі з П. П. С. Отже п. Голувко проти бльоку через те, що бльок не причиниється ad majorem Poloniae gloriam з одного боку, й через те, що він набуває голоси на виборах у П. П. С.

Ясно й виразно, але непереконуюче!

П. Голувкові, коли би він хотів зєднати для своєї партії хоч кілька голосів національних меншостей, насамперед треба було довести, що польська демократія загалом істнує й що П. П. С. зокрема уявляє демократичну, а не заборчо-імперіялістичну партію.

З польських справ.

„Східно-галицький день" польського сойму.

Де польських часописів доносять з Варшави під датою 25. ц. м.: Сойм переживав нині східно галицький день. Сталося це з приводу звідомлення конституційної комісії про проект закону „саморжонду" для трьох східно-галицьких „воєвудств". Той проєкт прийнято в 3 читаннях по думці реферату проф. Гальбана, за вимком 4. статті, яку, в цілости зчеркнено 120 голосами правиці проти 116 голосів лівиці. Ця стаття признає тим усім мешканцям тих трьох „воєвудств" право вибору зглядно вибирання до соймиків, яким прислугує діяльне чи пасивне виборче право до сойму польської републики. В той спосіб правиця резервує собі можність накинути пізнійше соймикам реакційну виборчу ординацію.

З виголошених промов вислухано з великим зацікавленням промову представника П. П. С. Недзялковского, який говорив:

„Коли перед роком П. П. С. висунула проєкт територіяльної автономії для трьох „воєвудств" Східної Галичини, закинуто нам, що хочемо відірвання того краю від Польщі. Супроти цього стверджую, що в 1919 р. ніхто инший як З. Л. Н. вніс проєкт провінціональної автономії для Східної Галичини. Проєкт провінціональної автономії вповні покривається з проєктом територіяльної автономії. Коли отже автономія означує відірвання, то цього відірвання Східної Галичини від Польщі хотів З. Л. Н. ще в 1919 році.

Конституційна комісія пропонує нам три автономії „воєвудства", яких соймики будуть поділені на 2 курії. Зложено в той спосіб так скомплікований апарат, якому подібного не має ніде! Створено рід liberum veto, домагаючись згоди обох курій. В супереч конституції заведено нерівність виборчого права через те, що при виборах до соймиків рівне число має бути з загальної курії, рівне числу послів з української курії, незалежно від чисельного відношення обох національностей. Супроти цього проєкт конституційної комісії минається з метою і не веде до наладнання відносин у Східній Галичині. Творить він штучний територіяльний поділ на три окремі території і розбиває живий суспільний організм. Одинокою дорогою полагодження східно-галицької справи є запевнення краєви такого ладу, який вміцнив би щире привязання Українців до Польщі.

П. Гломбіньскі висловив надію, що можлива є асиміляція українського населення. Є це теоретична підстава політики Н. Д на Сході, згідна з духом тої партії, яка не може визволитись з під тої культурно-політичної атмосфери, яку витворила націоналістична струя в Німеччині і Росії.

В асиміляцію не вірю.

Наша проблєма основується на тому, що український народ в границях польської републики треба звязати з державою не багнетом, але сердечним привязанням. Инакше підрізуємо гилю, на якій сидимо. Шляхом асиміляції і репресій нині уже йти не можна. Ми припинюємо дорогу свобідного розвитку для національних меншостей. О. Мацєєвіч думає, що є це дорога до роздроблювання держави, яка не вміє привязати до себе населення кількох „воєвудств", дорогою репресій її до себе не привяже. Пропонуємо не експеримент, але те, що пристосувала Велика Британія до Ірляндії; ми визнаємо прінціп співгосподарки двох чинників в краю. Політика адміністрації в Галичині пригадує слона в складі порцеляни. В тім краю треба адміністрації рішучої, чуткої і осторожної. Треба инших людей і инших прийомів, як до тепер. Треба широкої амнестії і витягнення руки до українського народу. Три роки панували у Східній Галичині відносини, які виросли з духа польського націоналізму, який не може нічого уздоровити ані залагодити напруження.

Наша політика не є подиктована ніякими поглядами на т. зв. міжнародні конечности. Наш проєкт мав на меті польсько-українську згоду, яка не є тугою, але державним постулятом. Що правда вірю, що наша рука простягнена до Петрушевича чи його приятелів, повисне в повітрю. Ми одначе простягаємо руку до української робітничої кляси, з якою понад голови українських шовіністів (!?) заключимо згоду.

Дубановіч: Чи ви були коли в Східній Галичині?

Недзялковскі: Так. Кілька разів.

Дубановіч: Чи ви відтам походите?

Дашиньскі: Чи то є честь бути східно-галицьким обшарником?

Недзялковскі продовжує:

„Не дійде одначе до порозуміння поміж п. Дубановічом і п. Петрушевичом. Але щораз сильніщі будуть політичні струї, при допомозі яких ми, працююча Польща, знаменито порозуміємося. Політика струси, який вкладає свою голову під крило і не збудиться, поки в нього не вдарить грім, тут не на місци. Протягом десяти літ вговорювали в народ, що нема Українців, аж показалася їхня армія, а поза тим ви захоплювалися режімом ґен. Лістовского і його дефензиви. Коби нові випадки несподівано і трагічно не почали нам на ново отвирати очей. Треба скінчити з тим станом, при якому ціла польська суспільність у Східній Галичині має проти себе одностайний український фронт.

В жовтні минулого року було національною зрадою ставити питання Східної Галичини. Коли перед кількома місяцями посол Дашиньскі реферував перед соймом конечність надання автономії для Східної Галичини, впав оклик: „Зрада!" Нині п. Гальбан також в імени пп. Гломбіньского і Дубановіча пропонує 3 автономії з коштовними гамульцями, насилуванням конституції, а що перед трьома роками п. Скабек пропонував провінціональну автономію, то думаю, що небаром прийде час, коли дуже багато з поміж панів мовчки прийме наш проєкт про територіяльну автономію.

Діяманд: Коби не було вже за пізно!

Недзялковскі: Наше становище в тій справі залежить від того, що скаже кабінет в Льондоні, чи Парижі, чи що внесе канадійський делєгат перед Союз Народів. Ми від початку боролися о автономію в імя справедливости і зрозуміння істоти розвитку польської державности.

Теперішний стан є штучним культивуванням польського і українського націоналізму на „кресах", не того націоналізму молодого і зеленого (фашизм), про який говорить п. Новачиньскі, але старечого націоналізму з епохи „Мислі Новочесного Поляка", якого правзором був Бісмарк. Той націоналізм сильно заносить трупом".

По скінченню промови п. Недзялковского оплески на лівиці. На правиці голоси: „Проєкт не подобається Жидам!"

Дашиньскі: Якто, чейже Жид Гальбан його реферує!

Шлеський сойм.

З Катовиць доносять до польських часописів, що недільні вибори до горішньо-шлеського сойму покінчилися таким результатом: Народови бльок 19 мандатів, Німецький клюб 11, П. П. С. 8, Н. П. Р. 6, Німецькі соціялісти 3, П. С. Л. 1.

„Варт Пац палаца".

Ославлений „людовцови" посол Бриль є тепер невичерпаною темою для енунціяцій „Курєр-а Львовского", якого начального редактора Ямпольского.. „завішено" в правах члена П. С. Л. Причиною того рідкого в життю партій „завішення" був характеристичний для польських ві-

несит інцідент. Ямпольскі представляє його так: Панове Чопчиньскі, Ямпольскі, Павловскі і Бриль видавали у Львові тижневик „Справа Людова". Редакція і адміністрація того часопису містилася до тепер в льокалі „Курєра Львовского".

Одного дня прийшов посол Бриль до адміністрації „Курєр-а", спакував адреси „Справи Людової" до мішка і хотів втечи. Цілу ту махінацію завважив якийсь пан Чапеньскі, який вслід за втікаючим Брилем кинув вимовне слово „злодій!" Слідуючого дня той сам пан вибив Бриля по лиці, назвавши його злодієм і обманцем. Дивно, але посол Бриль не образився. Натомісць постарався о те, що Ямпольского „завішено" в справах члена П. С. Л.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

революціонерів, які безпроволочно прийнято. Усл'вя ці, м. и., містять: абдикацію короля й утворення нового кабінету. На чолі нового кабінету стане мабуть ген. Мідерле, венізеліст. Королівський двір і роялістичні круги не ставлять більшого опору революції.

Кемаль паша не признав неутральної стрефи.

Льондон. (ПАТ.) Райтер з Царгороду: Мустафа Кемаль паша у відповіді ген. Геррінгтонови в справі Чанака заявив, що не признає невтральної стрефи. Нарікає на велике знищення шляхів і будинків, спричинене Англійцями. Він бажав би оминути всякі непожадані події. У відповіді Герінгтон, м. и., предкладає особисту стрічу з Кемалем, оставляючи йому вибір місця і речинець.

Проклямація короля Константина.

Атени (ПАТ.). А. Б. Т. Грецький король абдикуючи, видав до грецького народу проклямацію, в якій, м. и. сказано, що в 1920. р. вернув на престол згідно з волею гелленського народу і все старався поступати згідно з конституцією. Сподіється, що Греція як усе так і тепер побідить усі труднощі. Від тепер його найстарший син Юрій є королем. Він певен, що грецький нарід поможе синові для успіхів у його тяжкій праці. Він сам готов боротися на чолі армії за батьківщину, коли правительство і нарід бажати муть цього.

Туреччина супроти революції в Греції.

Адана. (ПАТ.). Турецькі військові власти з огляду на революцію в Греції, поробили конечні заходи, щоби забезпечити охорону музулманському населенню в Тракії на випадок, коли би революційний рух перекинувся сюди.

Враження абдикації Константина в Льондоні.

Льондон. (ПАТ.). Вістка про заступлення короля Константина без ніяких застережень викликала в Льондоні велике здивування. Л. Джордж є в дорозі до Льондону, де скличе засідання Ради міністрів.

Увязнення короля Константина.

Льондон. (ПАТ.). З Атен: Король Константин увязнений. Підчас заворушень убито одного з міністрів.

Совітська Росія.

Чічерін про закордонну політику совітів.

Чічерін перед своїм виїздом з Берліну до Москви в розмові з представником „Vossische Ztg." зазначив головні основи сучасної закордонної політики совітів. Він заявив, що відтепер Росія буде виступати, як першорядна сила; вона бажає мати співучасть в розвязанню головних міжнародніх завдань. Проваджучи активну політику, Чічерін не хоче бути агресивним; він змагається до двох цілей: забезпечення російських кордонів й піднесення продукції. Основною лінією російської політики й надалі лишиться приязнь до тих націй, які загрожені в свойому істнуванню. Через те Росія завязала тревалі, приязні відносини з Німцями. В свойому відношенню до німецької республики нова закордонна політика Росії бачить основну складову частину свойого становища в міжнародній світовій політиці. Ті самі ідеї й інтереси, які звязують її з Німцями, створюють її приязнь з азіятськими народами.

Большевики і Японія.

Французька преса повідомляє, що на японсько-совітській конференції осягнута згода в питаннях про пропаганду, про вільний приїзд і виїзд Японців на територію Сибіру і про гарантії особистого й маєткового характеру.

Розстріли.

Московський ревтрибунал засудив до розстрілу члена партії с. р. Шишкіна, якого обвинувачено в ширенню протисовітської літератури, в виготовленню фальшивих документів для партійних потреб й в підготовці експропріяції. На суді Шишкін категорично зрікся давати зізнання й заявив, що він й надалі буде боротись з большевиками.

Зїзд професіональних спілок.

В Москві 17. вересня розпочався пятий загально-російський зїзд професіональних спілок. Більшість делегатів — комуністи. В числі делегатів — два меньшевики і оден с-р. Почесними головами зїзду обрано Леніна, Троцького, Зінов'єва і Домбаля. Був заслуханий доклад — загально-російського центрального совіту професіональних спілок й принята резолюція, що ухвалює його діяльність. Після цього зїзд спинився над обміркованням докладу наркомпраці, в якому зазначено було збільшення кількости безробітних й зменшення попиту на працю.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині просимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видави. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

РІЖНІ ВІСТИ.

Закінчення нарад Союзу Народів.

З Женеви доносять до Варшави, що Збір Союзу Народів закінчить свої наради правдоподібно в суботу 30. ц. м. Вибори до Ради Союзу Народів мають бути переведені в пятницю. Англійські кола впевняють, що Льойд Джордж прибуде на останні два засідання Союзу.

Знесення репараційної комісії.

„Дейлі Телеграф" доносить, що в офіціяльних англійських колах порушено справу знесення репараційної комісії.

Чічерін і азійський Схід.

„Таймс" доносить, що Чічерін предложив Монголії, Персії і Афганістанови спільне порозуміння в справі азійського Сходу. Чічерін думає довести також до союзу між Росією і Кавказом, Персією, Бухарою, Афганістаном і Туреччиною, щоби цим робом витворити противагу впливам великої і малої антанти.

Совітсько-японські переговори.

Японський денник „Ніші-Ніші" подає, що японська делегація предложила свойому урядови, визнати повновласть російської делегації, яка заступає цілу Росію і приступити до переговорів в справах Далекого Сходу. Згаданий денник подає, що японський уряд згодився визнати Йоффе як представника Росії, що булоб першим визнанням совітів Японією de iure.

Болгарське дементі.

Болгарський уряд заперечив урядово вісткам, немовбито в Софії прийшло до заворушень. В цілій державі і в столиці є повний спокій і порядок.

ТЕЛЄГРАМИ.

Революція в Греції. — Королевич увязнений.

Солунь (ПАТ.) Тутешня залога прилучилася до революційного руху. Драгуміс і Наколяідас заявили, що попирають домагання армії і фльоти. В революційному військовому русі беруть участь і офіцири роялісти і венізелісти. Княвь Павло є яко державний вязень на палубі шкільного корабля Еллі. Хоча положення поважне, в Атенах спокій.

Атени. (ПАТ.) Відділи військ з Мітелене і Хіос і кораблі, котрі прилучилися до революційного руху, прибули 26. ц. м. до Лявріюм і до инших надбережних місцевостей біля Атен. З кружляка „Лемнос" вислано до правительства радіотелеграфічний ультімат, щоби до полудня цьогож дня правительство прийняло всі услівя з проклямації полк. Гонатаса. Після засідання ради міністрів під проводом короля і в присутности ген. Папуляса през. міністрів заявив, що правительство подалося до димісії. Ген. Папуляса уповажнено до переговорів з парляментарями революціонерів. Він в цій цили відїхав до Лявріюм.

Атени. (ПАТ.) Ген. Папуляс повернув до Атен і привіз услівя

НОВИНКИ.

— **Повідомлення.** Повідомляємо передплатників і покупців нашого органу, що нове підвищення цін паперу і друкарського складу приневолює нас підвисшити місячну передплату „Діла" на 2.500 мп. від 1. жовтня почин'аючи. Поодинокий примірник газети коштуватиме 100 марок п.

— **Чеки почтові розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. Передплатників негайно відновляти передплату тому, що маніпуляція чеками триває тепер доволі довго. — Просимо отже сейчас висилати гроші, щоби не було перерви у висилці часописи.** — *Адміністрація.*

— **Похорони С. Мишуги** почнуться в пятницю о год. 3. по полудні відправленням Парастасу в Преображенській церкві. В церкві промовить о. парох Садовський. Похід перейде головними вулицями під дім Муз. Тов-а ім. Лисенка. З бальконy Тов. промовить в імени Тогож Тов-а радник д-р Копач. Опісля похід спрямується на головний дворець. Після промов і в часі походу хор відспіває похоронні пісні. Делегати і хор виїздять до Радехова в суботу вечером о год. 7·10 з головного двірця. Список делегатів є в канцелярії Тов-а Лисенка. Не сумніваємося, що увесь Львів прийде віддати останню прислугу Тому, що стільки літ чарував нас своєю піснею, остаючи постійно у вірній службі свого народу.

— **Конфіскати.** Чергове число (22) „Діла" сконфіскувала польська прокураторія за кілька місць вступної статті, два місця статті „Булоб комічне, якби не було трагічне" та трету й четверту новинку.

— **Ані одного виновника підпалів не арештовано.** Від кількох днів польська преса доносила, що поліції удалося арештувати кількох виновників підпалів і замахів. Вказувано на те, що „саботажників" висліджено між українськими студентами. Останнє число „Gazety Codziennej" стверджує, що всі інформації про арештовання не відповідають дійсности. До тепер не зловлено ані одного виновника підпалів і замахів.

— **Арештовання.** Дня 22. вересня у робітни Томча арештовано робітника Франка Гріліцького, в підозрінню о участь в „саботажах". Арештованого тяжко побивав агент Слободзян в секретаріяті поліції при вул. Бальоновій, приневолюючи його побоями признатися до участи в якихсь українських боївках і щоби видати зброю, якої арештований розуміється не мав. Побитого Гріліньского замкнено в арешті, а опісля поліція переконалася, що тут запала помилка, бо агент пошукував кого иншого, а Гріліньского арештовано і побито невинно. Що на це дирекція поліції? Хто відставить побитого і хорого Гріліньского до лічниці?

— **Бютьі!** Двох Українців, яких назвиска ми знаємо, ішло вечером дня 26. вересня Галицькою площею розмовляючи по українськи. На розі площі стрінула їх банда польських студентів, правдоподібно „боюфка" і зачувши українську мову підняла крик: — Бій Русіна! — Озвірілі злочинці напали на безборонних Українців і тяжко побили їх палицями. Одному із згаданих порянено чоло. Розуміється, що поліції тоді не було навіть видно! Вона є всюди тільки не там де її треба.

— **Ще один член гуцульської делеґації замордований.** Як доносить польська преса, на Гуцульщині замордовано ще одного члена гуцульської делегації. Блищі інформації будуть подані пізніше.

— **Засічне іменовання.** Одержуємо таке письмо: Я ніколи не старався о уряд радника польської дирекції взаїмних обезпечень. Не відомо мені, в який спосіб прийшло до іменовання мене паном радником, і тому на першу вістку про те іменовання вислав я до дирекції польської асекурації письмо із заявою, що того уряду не прийму, бо я є Українцем і членом тов. обезпечень „Дністер". *Іван Вовк,* Ганусівці п. Єзупіль.

— **В женській гімназії СС. Василіянок у Львові,** почавши від дня 28. с. м. відбувається правильна наука. Осінний речинець іспиту зрілости назначується на день 4. вересня. — За управу гімназії: *д-р В. Щурат.*

— Відчит. З рамени Учит. Громади відбудеться в суботу 30. ц. м. в кімнатах Української Бесіди о 6 годині вечером відчит д-ра М. Чайківського п. з. Український учитель в сучасний момент. Вступ вільний всім членам Уч. Громади та гостям ними впроваджениим. 777 1—1

— **Кандидати** духовного стану перемиської епархії мають явитися в біжучім шкільнім році в духовнім семинарі в Перемишлі 10. жовтня. Осінні іспити відбудуться 5, 6 і 7 жовтня. — Ректорат. 743 2 2

— **Челядників, кушнірів і панни до шиття** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 062 2—10

Жіночий Вістник.

Одностайний фронт.

Минулого тижня відбулися ширші довірочні збори львівського жіноцтва, присвячені актуальним політичним питанням, в першій мірі справі польських виборів. Після дуже оживленої дискусії, в якій обмірковувано, яка повинна бути роль жіноцтва у витвореній через розписані польською владою вибори ситуації, принято одноголосно ось таку, запропоновану референткою, резолюцію:

„Українське жіноцтво міста Львова одноголосно постановляє: присєднатися до рішень усіх українських політичних партій Східної Галичини в справі виборів до варшавського сойму і сенату".

Обговорювано також відношення наших політичних чинників до жіноцтва та підкреслювано дуже рішучо потребу, щоби наші жінки вийшли з їх дотеперішньої резерви супроти політичного життя і вступали громадно в ряди політичних партій.

З міжнародного жіночого руху.

Англія.

Т. зв. „Національний Союз зрівнання громадських прав жіноцтва" брав в останнім часі дуже діяльну участь при реформі деяких старих законів. У мішаній парляментській комісії, яка розглядала справу права опікунства родичів, пані Нивваск, секретарка Національного Союзу у парляменті, виступила з острою критикою закону, що чоловік є одинокою справжньою головою дому і опікуном дітей. Закон цей має підлягати деяким змінам.

Те саме торкається закону про подружу сепарацію. Згідно з дотеперішнім законом жінка мусіла на випадок домагання розводу покинути дім перед чоловіком і в наслідок цього ставала зовсім незабезпеченою перед закінченням процесу.

Прикято закон про службу жіноцтва в характері полісменів (поліцаїв). 20 перших жінок полісменів має стати завязком майбутньої жіночої поліції, яка виступатиме в усіх тих випадках, де їх присутність може дати кращі наслідки ніж присутність мущин-полісменів. Це торкається вислуховання жінок, переслухування свідків із жінок та дітей, стеження за вуличними дівчатами і т. и.

Ведеться жива агітація в напрямку виборення доступу для жіноцтва до Палати Льордів. Загальний настрій суспільности є прихильний домаганням жіноцтва. Дискусія в Палаті Льордів в цій справі відбудеться в найблизшім часі.

Права голосування французьк. жіноцтва.

Закон про рівні виборчі права для жіноцтва у Франції був принятий Парляментом ще 20. мая 1919. Сенат, який мав затвердити цей закон і надати йому обовязуючу силу, не ставив його на дневний порядок своїх нарад на протязі трьох років. Дискусія над цим законом була призначена в Сенаті щойно на 27. червня цього року. „Союз Оборони Виборчих Прав Жінки" звернувся перед цим засіданням з вітвертим листом до 150 сенаторів менш-більше прихильних жіночій справі, з проханням боронити домагань жіноцтва. Оцей вітвертий лист, в якому пригадувано Сенаторам, що Франція полишається на заді всіх європейських країн у признанню громадянських прав жіноцтву, — зробив деяке враження у Сенаті та французькій пресі. Комісія Сенаторів справоздавців у цій справі прокинулася із летаргії і скликала негайне засідання своїх членів. Наслідок цього засідання був такий, що дискусію над згаданим законом відкладено до жовтня. Мотивом такого рішення мала бути недуга головного справоздавця, міністра освіти, Берара. „Союз Оборони Виборчих Прав Жінки" вислав тоді енергічний протест на руки президента Сенату, Леона Буржуа, звертаючи увагу, що відкладання дискусії у такій важній справі суперечить не лише істнуючим законам (які домагаються призначення заступника на місце недужого референта), але й формальній обітниці міністра освіти, який запевнив представництво Жіночого Союза, що дискусія над предложеним законом відбудеться невідклично 27. червня ц. р. Одночасно з цим протестом делеґатки ріжних жіночих товариств зявились у Сенаті безпосередно перед засіданням і через Сенаторів, прихильних виборчим правам жіноцтва, поставили на чергу дня питання про причини постійного відкладання такої важливої справи. Голова комісії для згаданої справи відповідаючи на інтерпеляцію впевняв, що ні один із членів комісії не міг мати наміру відкладати дискусію над законом першорядної ваги. Проволока була спричинена лише обставинами зовсім формальними. Представництво зорганізованого жіноцтва одержало офіціяльну відповідь, що день для дискусії над законом про виборчі права жіноцтва буде призначений при простій нагоді. Поодинокі жіночі Союзи ведуть пропаганду, щоби перед дискусією у згаданій справі добути вплив на всіх голосуючих Сенаторів з окрема.

Інформаційне бюро про жіночі професії.

У Страсбурзі зорганізовано в серпни цього року інформаційне бюро, якого метою є давати французькому жіноцтву всі найточнійші інформації що до найріжнороднійших професій та посад. У Франції, де 2 міліони жінок є засуджені на целібат і де економічні умовини істнування не є найкращі, — жіноцтво є приневолене працювати самостійно на своє життя.

Молоді жінки, які скінчили якунебудь школу або вивчилися якоїнебудь професії, дуже часто не мають ніяких даних про те: в якому напрямку мають шукати заробітку або розвивати на далі свою освіту. Згадане інформаційне бюро остає в контакті з як найбільшою скількістю шкіл та інституцій і силкується допомогти недосвідченим жінкам дуже точними вказівками про кожний обсяг можливої жіночої діяльности. З цьою метою бюро видає короткі монографії про кожну професію з окрема, як на прим.: Фармацевтичка, хемічки, учительки шкіл народних та вищих, машиністки та стенографістки, і т. и. Приватні інформації, які пересилає оце бюро, рахуються з інтелектуальними та матеріяльними умовинами молодих жінок, шукаючих праці; в них звертається увагу на корисні та шкідливі умовини поодинокої професії, звязані з нею труднощі та вигляди на майбутнє.

З життя українських студенток.

(З нагоди студентського конґресу в Празі).

На студентськім конґресі західних земель України та еміґрації була піднесена також справа жіночого питання. Вибрано осібну підкомісію, яка мала розглянути реферати та виготовити резолюції в сій справі. Членами цеї підкомісії були три студентки делеґовані на Конґрес: тов-ки Подолянка (Галичина), Могильницька (Прага), Охримович (Відень), та двох студентів: тов. Копач та тов. Роздольський. На засіданнях підкомісії були присутні також инші студентки, які брали участь в конґресі. Відчитано такі реферати:

1) „Українська студентка в минулому та сучасному" (Галичина). Короткий історичний огляд жіночого руху у нас і участь студентки в громадськім та студентськім життю. 2) „Значіння виховання та образовання жінки для нації" (Відень) — в цім рефераті підноситься справу поверховного вихозування та образовання жіночої молоді, яке забиває всяку ініціятиву та самостійну думку у жінки. Це є якраз причиною, що більшість нашого жіноцтва становить інертну масу, а дуже мало є у нас одиниць з власним скристалізованим світоглядом. А свідоме жіноцтво є запорукою кращої будуччини нації. 3) „Ідеольоґія жіночого руху" (Прага) — тут критикується становище жінки в суспільности а шляхом до поліпшення долі жінки малаб бути зміна сучасного суспільного ладу. Після цих рефератів розвинулася дискусія і виготовлено резолюції. (Поміщені в ч. 132. „Гром. Вістника").

Між иншим висказано також побажання на місце давних секцій студенток основувати громади жіночої молоді, яких метою булаб організація та підготовка до праці молодого жіночого покоління.

С. О.

„Книжка доброї віри".

Передімною книжка відомого французького письменника Поль Марґерітт'а п. н. „Adame Eve et Bridoison" *). Це суспільна студія на жіноче питання.

Не богато є книжок писаних у так ярко феміністичному дусі. А прецінь написав її мущина. Так написав її крайний націоналіст, що признає тільки оден імператив: добро Батьківщини.

В імя того добра він домагається суспільної і політичної рівноправности жінок, розбираючи по одному всі питання складного жіночого проблему, що є одночасно проблемом суспільним і державним.

Книжка п. Марґерітта попереджена коротким вступом самого автора: „По що ця книжка" де зразу зарисовується фізіономія п. М., фр. патріота, обдареного критичним умом. „Не значить це бути ворогом суспільности — пише в цьому вступі Марґерітт — „коли бажається бачити її більш розумною, більш справедливою;

не значить це ще шанувати набутих понять і ідей, коли бачиться їх ошибки, коли хочеться, щоб були вони більш людськими і здоровими. Суспільність, яка не бере в охорону жінки, ні як дівчини, ні як замужної, — жінки, що має дати нам кадри робітників майбутнього Батьківщини;

суспільність, яка не охороняє дітий, що мають вродитися й годиться нидіти в еґоїстичному вилюдненню:

суспільність, яка дозволяє робітниці так часто покінчити проституцією, а робітникови згинути від алькоголю і туберкульози:

...ця суспільність, яка-б не була блискуча її зверхна фасада, які не сильні пориви, що її прошибають, яка не шляхотна кров, що пливе в її жилах, ця суспільність, який не величавий був би спектакль, що дала вона світови в послідній війні — ця суспільність **) не є ще суспільністю ідеальною".

Студія складається з 6 більших частей: Війна і жінка; жінка і політика; жінка і подружжя; жінка й дитина; жінка і розвід; жінка й суспільність.

Назви поодиноких розділів тих частин — це боєві кличі, кинені всему, що заскорузле, всему, що спиняє розвій нації.

В першій частині „La guerre et la femme" обговорює п. М. еволюцію, яку перейшла жінка в часі війни: „Чого не могли зробити найбільш оправдані домагання феміністок на конґресах і зїздах, це рішила життєва конечність. Чи мущина погодиться з цим, чи ні, війна визволила жінку через сотки піонірок в боротьбі за істнування, з опіки мущини ніжної чи твердої, но все пригнітаючої. Це не остало без наслідків, що у всіх можливих званиях жінка виявила рішучість і неутомиму енерґію. Чим не зуміла вона статися, в супереч всім упередженям, скільки всяких професій не відкрилось для неї в недостачі мужеської конкуренції. В фабриці, в робітнях всякого рода, в шпитали, в складах і торговлях, в безчисленних адміністраційних бюрах вміла жінка ділати, приказувати, побороювати перепони.

Та це тільки професійна сторона. Ба жінка зажадала політичних прав. Після вмілого вживання нею її найкращих здібностей, як відказати їй цього? Робітниця загроженої Батьківщини, яку вона допомогла спасти, має право забрати голос в кермуванню державою.

Наконець жінка починає еманципуватися глибше, у свойому інтімному, духовому нутрі, у своїй істоті. Контакт з терпінням і реальною стороною життя — все це, що було в часі війни уділом жінки: випадкові любови, непредвиджувані материнства, безпощадне опущення, всі ці найріжнороднійші обставини, які витворювала війна, приспішили „сексуальну еволюцію жінки" (по щасливому висказові д-ра Toulouse.*) Війна здерла білий серпанок, яким прикривано досі світ перед очима молодих дівчат. Вони вже не погодяться на це, щоб накидувано їм догму фальшивої несвідомости. Сотворені для давання життя, вони зажадають, щоб було поучено їх про велику відповідальність, про ризиковність їхньої місії, яка все остане найкрасшою і найтяжшою на світі. Замужна жінка буде чим раз менше погоджуватися на подружні звязи, в яких вона не має своїх прав, ні своєї власности. Звязь більше елястична витвориться сама".

Годі переказати хочби в скороченню зміст усіх розділів цеї книжки. Марґерітт заглиблюється з незвичайною чистотою і зрозумінням життя у всі найбільш інтімні, болючі питання відношення жінки до мущини, до дитини, до суспільности.

Він домагається для незамужних жінок, яких процент після війни так збільшився, права до любови („droit à l'amour") — вважаючи незаконну любов (у випадках, де законна неможлива) богото кращою, чим досмертне дівоцтво, що робить жінок анормальними, чи проституція, що вбиває їх морально і фізично.

Він домагається з цілою рішучістю, щоб всі діти були рівні перед законом („tous enfants legitimes"), вкінци він вказує на абсурдність нерозривности подружжя: „публична опінія з такою кляпою безпечанства, якою являється подружня зрада, не завагається вибрати двері мирно відкриті розводом за згодою обох сторін, а там і за справедливим домаганням одної".

Він не бажає знищення родини, цеї найменшої, найбільш животної клитини суспільности. Родина все остане родиною і на цій трівкій основі все спиратиметься суспільність. Но чим більше воздуха, світла, гнучкости в сьому есенціональному організмі, тим біль-

*) Париж 1919 р.

**) Автор має на думці Францію.

*) Автор поручає книжку д-ра Toulouse під цим самим заголовком.

ше користи інтересам загалу. Ніщо не змінить правди: жити, значить змінятися. Сьогоднішня родина живе ще. Так, але ця з завтра також вже жива*.

В розділі „Жінка і політика" і. М. домагається для жінок політичних прав, в першій мірі права голосування, попираючи свої домагання приміром з життя. І так Австралія, що одна з перших признала жінці право голосування, може довелічатися вислідами співпраці жінок в державному життю: осмигодинний день праці, вміщева гігієна, достаточна плата робітникам, охорона дітей, боротьба з алькоголем, з взглядом, забезпека спокійної старости (кождий горожанин Австралії одержує, почавши з 65. року життя, підмогу від держави).

Участь жіноцтва в державному життю принесла такі самі гарні успіхи в ріжних сторонах світа. В Фінляндії й Норвегії, так як в Австралії й Новій Зеляндії — дала вона почин справедливим і перш всього уздоровлюючим та скріплюючим життя законам. Жінки цих держав вибороли вже вмілим вживанням своїх прав — такі самі права для своїх сестер усіх країв.

В гарному, бадьорому настрою відкладаємо цю книжку „доброї віри**)" як її назвав сам автор.

Ми, українські жінки, що в хвилі „проби і міри" життєвих сил нації бажаємо стати до суспільної праці поруч мущин, можемо щиро повитати цю книжку з її провідною думкою: нова, освічена, повноправна жінка — основою нової держави.

Марія Струтинська.

*) „Ceci est un livre de bonne foi..."

Всі матеріяли, призначені до „Жіночого Вістника", просить ся надсилати на адресу: Мілена Рудницька-Лисяк, Львів, Тарновського 7.

„Українське Народне Мистецтво"

жіноча промислова кооператива з обм. пор у Львові, вул. Руська ч. 3. Емілія Стефнюкова.

Подається до відома заінтересованих, що товариство розпочало вже свою діяльність. Кожня свідома громадянка повинна стати членом зложивши уділ 1000 (тисячу) марок і вписове 100 (сто) марок. Зголошення приймає управа від 5—6 г. що дня. Зложивши кілька уділів допомагається молодій кооперативі в її важких початках. Бажано булоб, щоби складати свої ощадности в новій кооперативі за умовленим опроцентованням (від 20 прц.) Таким способом зможе товариство дати працю і заробіток багатьом потребуючим жінкам.

Кооператива приймає в коміс роботи з обсягу народнього мистецького промислу та роздає роботи до виконання на замовлення.

Жінки, горніться до своєї кооперативи, дайте доказ, що вмієте працювати на економічнім полі.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Січово-сокільські майдани

Їх вага і значіння для народа.

Гадку закупу майданів, які служилиб не лиш цілям січово-сокільської програми, але й потребам цілого народу, видвигнув іще в 1911 році проф. І. Боберський. Одначе суспільність, яка бачила лиш Галичину, не доцінила ваги сих майданів, що з часом мали перемінитися на національні парки.

Та думаю, що тепер час ту справу рушити, коли нарід скінчив 7 літ воєнної школи й зачав вище образовання своєї свідомости в тяжкому лихолітті.

Думаю, що на стільки розвинув свідомість, а передовсім його інтелігенція, що гадку аперед 11 літ переведе в діло бодай в таких осередках як Львів, Тернопіль, Станиславів, Стрий, Коломия і т. д.

Якими же цілям послужать такі майдани? — Будуть живим для нащадків прикладом праці для народа, а заразом товчком зачинати народні інституції і працювати для народа. Збільшиться національний стан посідання. Такі майдани гарно уладжені, обсаджені деревами створять національні парки, де можна би уладити фестини. Не треба буде у нікого жебрати. Найширші верстви будуть на таким майдані почуватися як у себе дома, зросте через то народня свідомість і певність, а заразом віра в свою силу. А коли прийдеться уладити виставу чи рільничо-господарську, чи промислову (от хочаб у Львові) не треба буде її ізза недостачі відповідного простору переносити до Жидачева, чи куди (прецінь ніхто не може думати, що Поляки відступлять нам „Targ" на се). А й цікавий чужинець набере подиву й поважання для народу, що серед важкого лихоліття зуміє подбати про себе і думає зріло про свою будучність.

А сокільсько січовим цілям послужить такий майдан вповні.

Молодь не буде денаціоналізуватися (передовсім у великім місті) в чужих спортових кружках, куди вона ізза недостачі власних майданів дається втягати. Ніхто не буде обиджувати тут її національних почувань, тут буде вона виростати не на раба, а на свобідного повного народньої гідности й карного громадянина.

В карности вихована молодь буде розуміти лучність і підрядковання. Через молодь в карности й солідарности виховається і цілий нарід.

Вказую на найважніші цілі і то побіжно. Обовязком наших громадян утворити осібні комітети, обговорити докладно значіння майданів і давну гадку перетворити в діло, бо майно набирає значіння, коли вжите для шляхотних цілей.

Львів повинен вже раз прийти до переконання, що йому пекучо треба національного парку з деревами, лавками, не лиш із сонцем, але й тінію і що майдан винаймлений Соколом-Батьком рішучо за малий для 10.000 молоді 30.000 громадян. Не ждім, аби не було за пізно.

Blue Boy.

† Посмертні згадки.

о. Павло Стукач, парох Смільника біля Лупкова, упокоївся дня 23. вересня с. р. Хоч був на нужденній парохії в горах, в нашім часописі читалося часто його назвиско у виказах щедрих жертводавців на „Рідну Школу" і всякі добродійні цілі. Покійний був слабого здоровля, терпів на астму. Гірське повітре було для нього за остре. Нераз стукав він до дверей епископської консисторії в Перемишлі, щоби одержати яку малу парохію на долах ближче стації і світа, відки міг би поїхати в разі потреби по пораду до лікаря. Та його заходи не мали успіху. Оставив незаосмотрену убогу вдову так само чесну, як і він. Вона то не зважаючи на свою будучність пригадувала йому, щоби не забув на народні справи, на сироти та потребуючих помочі. Земля Йому пером!

Курс грошей.

Львів, дня 28. вересня 1922.

Доляри американські		8.500—8.525
„ „	(1. і 2-ки	8.400 8.425
Доляри канадійські		8.150 8.200
„ „	(1. і 2-ки	8.150—8.430
Марки німецькі		5.25 5.45
„ „	(сотки)	5.10—5.35
„ „	(дрібні)	4.90—5.10
Леї румунські		46.00—47.00
„ „	(дрібні)	45.00—46.00
Корони чеські		250.00 260.00
„ „	(дрібні)	240.00—253.00
Австрійські тис. нов. ем.		600.00—650.00
„ „	ст. ем.	1 600.00—1 650.00
„	сотки нов. ем.	60.00—65.00
„	50 кор.	35.00—45.00
„	20 кор.	24.00—28.00
„	10 кор.	12.00 14.00
„	1, 1 2 ки	0.40 0.50
Рублі 5-сотки		140—160
„	сотки	140—160
„	25-ки	110—130
„	дрібні	0.80—0.90
„	думські 1000 ки	20.00—30.00
„ „	250-ки	15.00—20.00
Карбованці		1.00 [illegible]
Гривні		4.00—6.50
Франки французькі		6[illegible] [illegible]
Фунти стерлінгів		35.[illegible]00—36.500.00
Франки швайцарські		14.000.00—14.600.00
Золото.		
20 кор.		25.500.00—27.300.00
20 франк.		25.300.00 26.000.00
20 марк. нім.		34.5[illegible]00 35.2[illegible]
фунти стерлінгів		31.000.00 34.500.00
10 рубл.		34.300.00—35.3[illegible]00
Доляри		8.000.00 8.050.00
Срібло		
Корони австр.		500.00 530.00
5 кор. австр.		3.400.00—3.450.00
Фльорени австр.		1.400.00 1.430.00
Рублі		2.230.00—2.2[illegible]
Копійки		17.00 12.50
Доляри американські		6.000.00—6.100.00
„ „	новов. і [illegible]	5.000.00 5.100.00
Доляри канадійські		5.500.00 5.600.00
„ „	дрібні	4.500.00—4.600.00
Леї румунські		670.00—68[illegible]

ЖЕРТВИ

Рідній Школі:

На „Рідну Школу" прислали переказами в мп. в липні 1922: З. Кульчицький 200, О. Николаєвич 200, по 1000 Т. Кульчицький, В. Дащиковський, о. В. Левицький, М. О. Мочульські, о. Є. Моравський, О. Талама, Т. Грицай, Д. Фочак 1100, П. Мшіборська 2000, д р В. Маковський 2000, Заряд школи в Яблонові 3000, о. І. Іванчук 1500, О. Крапчик 1500, О. Сембратович 500, о. С. Юлич 2105, І. Т. Крайчик 2700, в серпні 1922: о. А. Михалків 200, М. Гаврило 500, М. Остерманівна 800, о. В. Вачинський 1000, М. Костів 1250, Окр. Відділ ВПУ. Жидачів 1800, П. Дудек 1800, чит. „Просвіти" Корнич 2000, чит. „Просвіти" Будани 2500, о. В. Андрухів 3300, о. О. Бучинський 4200, О. Курдидик 4950, А. Маняй 9880, М. Пікулицька 11.000, М. Владичин 100, о. А. Бардахів 390, по 500: М. Паліївна, о. В. Молчко, О. Гонька П. Нижник 600, по 1000: о. В. Андрухів, Д. Павлишин, Т. Міщков, ський, Е. Тишинська, А. Кінах 3280, чит. „Просвіти" Гологори 700, В. Носковський 11.830.

В канцелярії „Рідної Школи" зложили в мп. в липні 1922: І. Громницький 600, Учит. збір акад. гімназії 14.300, Сенюта 150, М. Ярка від трамвайовців 2370, Учит. збір школи Шашкевича 2461, о. Лучаківська 1000, І. Паламар 1100, М. Пізьорник 6000, зб. гімназії СС. Василіянок 20.000, К. Білінський 1000, „Нар. Торговля" Тернопіль 1883, М. Саляк 1200, І. Максимович 500, Учит. збір гімназії 11.020, І. Шевчук 2050, Учит. збір держ. семін. курсів 14.500, С. Вовк 5941, К. Малицький 200, Окр. Відділ ВПУ. Підгайці 7040, Л. Данилюк 1000, В. Худик 1000, М. Б. Добромиль 1000, зб. залізничників 3200, С. Вовк 357, В. Цап 2500, Ф. Красєвський 1000, О. Шеремета 710, І. Набак 9675, Т. Скалений 870, І. Сквиртнянський 10.300, А. Мусіянович 2020, С. Лопатинський 5000, д р Б. Савчак 6166, Учит. збір школи Шашкевича 3600, о. П Кордуба 1776, І. Єзерська 2192, і 500, Д. М. Жидачів 2000, інж. Корнелля 1000, др. М. Онишкевич 1000, д р Шухевич 1000, Службовики „Доменів" 4350, о. А. Підгорецький 3000, О. Шульба 1875, Я. Сорока 80, Службовики Українського фонду вдів і сиріт 1750, Л. Дзедзінський 500, о. А. Гаврищак 2500, А. Марцюківна 3600, чит. „Просвіти" Волинія 1000, О. Косеник 500, О. Левицька 200, М. Придаткевич 1000, Ф. Волчук 1000, Н. Н. Зборів 500, Н. Н. Самбір 200, Н. Н. Кольбушова 500, Н. Н. Товмач 500, Складачі др. „Діло" 1240, Поленський 120, Е. Дзерівна Кошиці 4950, Службовики „Польоні" 600, Лікарі (Львів) 4590, Адвокати (Львів) 1170, Олинець зб. 12.550, Мигаль зб. 45.280, в серпні 1922: Службовики „Дністра" 7900, К. Малицький 300, зб. залізничників 2500, Учит. збір акад. гімназії філ. 15.800, І. Максимович 1000, П. Качерепа 500, А. Захарко зб. 13.465, проф. Огієнко 500, о. Залуський 2000, Ф. Красєвський 1000, О. Стрільбицький 200, Службовики „Доменів" 4250, М. Бучковський 500, М. Ліщинська 4870, д-р В. Маковський 2000, о. Т. Костинський 1000, А. Хомикова 1000, А. Березький 2000, Андрій С. 300, І. Михалишин 500, О. Сидорчук 1000, В. Децкевич 2000, І. Бучко 500, П. Левицький 5000, о. д-р Л. Скобельський 3200, О. Царевич 600, Б. Борис 300, І. Верхола 200, пушка „Зем. Банку" 3165, д-р Салагуб 1000, пушка „Нар. Торговлі" 1501, Скиртиянський зб. 9300, О. Левицька 575, з фестину і вечерниць в Утішкові 5200, І. Шевчук зб. д р Мишуга (від Американців) 55.384, С. Сенюта 200, І. Паламар 1000, о. Глинський 550, М. Ярка зб. 2000, П. Буняк 1000, С. Ульницький 662, д-р М. Чубатий 1200, Т. Чеснок 1000, В. Міськевич 500, чит. „Просвіти" Туради 3000, А. Мигаль зб. 50.515, Л. Данилюк 1000, С. Дударева зб. 4900, С. Сенюта 400, Л. Дзедзінський 1000, С. Збудовська 620, О. Козовіє зб. 8395, П. Зварич (Канада) 25.000, зб. в церкві Замарстинів 1057, ОО. Василіян 6158, св. Параскеві 1117, з діточого концерту в Стронятині 3000, М. Тимяків 1000, П-о Маври 2000, Ф. Чорнобіль зб. 5500, О. Галущак 1000, Драм. кружок в Карові 2000, д-р О. Тисовський 2000, о. І. Щербанюк 1000, В. Гвоздевич (Густ) 3000, К. і Г. Пури 1000, о. Ю. Дуткевич зб. 10.000, Лікарі (Львів) 5000, Адвокати (Львів) 1560, Олинець зб. 10.265, Службовики українських інст. „Кр. Союз Госп. Спілок" 2770, „Кр. Тов. Кредитове" 500, „Відбудова" 1400, „Достава" 1750, „Земля" 3980, „Нар. Торговля" 4530, „Гр. Вістник" 4420, „Зем. Банк" 2226, „Кр. Союз Кредитовий" 2000, „Кр. Союз Ревізійний" 3520, „Сільський Господар" 1190, „Карпатія" 350, „Кр. Союз Кред." 1855, „Земля" 5970, „Нар. Торговля" 3830, „Відбудова" 3490, „Достава" 1300, „Кр. Союз Ревізійний" 4320, „Кр. Союз Госп. Спілок" 3494, „Лук" 1000, „Сільський Господар" 1170.

На „Рідну Школу" прислали чеками в мп. в серпні 1922: по 100 А. Левицька, М. Брилінський, о. С. Стоцько, о. В. Кончило, І. Меркун, о. С. Вильчинський, по 120 А. Левицька, Е. Левицька, о. І. Садовський, по 150 І. Посацька, К. Залужний, М. Чачковський, по 200 М. Пилипів, В. Пасіновський, О. Сембратович, К. Залужний, І. Лобай, І. Луценко, А. Вірецька.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Спростовання.

Відносно пересторого поміщеної в ч. 13. „Діла" за підписами зафантазованих осіб Володимира Яртиняя і Петра Савчака на мою адресу буцім то би я „хрунь а при тім великий обманець" заявляю, що згадана перестерога є виключно брехнею та провокацією зі сторони ворожих мені осіб, які в цей спосіб старалися здескредитувати моє добре імя в очах громадянства.

Петро Людкевич
в Липиці долішній.

776 1—1

ОПОВІСТКИ.

КУРС ТАНЦІВ в тов. „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25 починається дня 1. жовтня ц. р. Зголошення приймається що дня від год. 7—9 вечером. 764 2—2

Віче в Тернополі. Повітова організація трудової партії в Тернополі

склкиує на середу, дня 4. жовтня 1922. о год. 12 в полудне перше публичне всенародне українське віче до салі „Міщанського Брацтва" при вул. кн. Острожського в Тернополі з таким денним порядком: 1) отворення віча і вибір президії, 2) реферат про теперішнє положення українського народу в Галичині, 3) реферат економічний, з окрема про потребу основання кооператив в тернопільському окрузі. Проситься о подання скликання сього віча до публичного відома селян і о численну участь у вічу української інтелігенції, міщан і селян Тернопільщини. — *Д-р Степан Баран, Иосиф Ковальський.*

Поминальне Богослуженчне за бл. п. пралата о. Евгена Гузара відбудеться в суботу дня 30. ц. м. о год. 8. рано в Преображенській Церкві.

Позір Городеччина і Янівщина! У. П. Т. устроює в неділю, дня 1. жовтня ц. р. аматорську виставу: „Безталанна", народня драма в 5. діях Івана Тобілевича. Саля „Помочі". — Чистий дохід на Рідну Школу. 772 1—1

Вп. О. Олекса Пристай в Америці жертвував на будову української школи в стрийській дільниці у Львові 10 долярів, за котрі старшина шкільного Кружка У. П. Т. тої дільниці щиро дякує. 778

Замісць повідомлень про своє вінчанє складають Петро й Анна з Калинських Фіняс 50.0 мп. на Рідну Школу. 783

Дрібні оголошення.

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трансмісії, паси, ропні мотори, льокомобілі, ґатри, по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів Баторого ч. 4. 1277в) 27—30

ГР. КАТ. УРЯД парохіяльний в Воробіївці отвирає з д. 1. падолиста ц. р. 2-місячний курс диригентів хорів і науки дяківства як рівнож обзнайомлення в провадженню громадської писарки; курсанти можуть користати з гри на скрипках і переписки церковних і світських нот. Платня після умови. Зголошуватись до п. Павла Гуменюка іспит. перу. п вця і гром. секретаря, Курівці, п. Глубічок вел., к. Тернополя. 758 1—2

КУХАРКА здібна з добрими рекомендаціями середних літ потрібна. Зголошення: Брунець, Підгайці. 761 1—3

ПОМІЧНИК інтелігентний з бранжі обувної і ґалянтерії потрібний на добрих условах. Першенство мають з заграничною практикою. Брунець, Підгайці. 761 1—3

УЧИТЕЛЯ ЧУЖИХ МОВ до ведення курсів англійської і французької мови пошукує Союз українських приватних урядників Галичини у Львові. Зголошення приймається в домівці „С.У.ПР.У.ГА." вул. Оссолінських ч. 15/ІІ. пов., від год. 4—5 пополудні. 745 2 3

КАНДИДАТ адвокатури з евентуальним правом субституції глядає посади концііпієнта від 15. жовтня п. р. Зголошення приймає Ел Крушельницька, Коломия, вул. Легіонів ч 81. 766 1—3

АБІТУРІЄНТ г им. пошукує лекції у Львові з вищих клас г им. за харчі евент. за гроші. Зголошення по близші інформації слати до Адміністрації під „Абітурієнт". 770 1—3

ПРОСИТЬСЯ всіх, хто знав би щонебудь про ПЕТРА ВАВРИЩИНА зі Мшанця пов. Гусятин, який в 1919 р. відступив за Збруч правдоподібно з 12 бригадою Гал. Армії, буде ласкавий повідомити Анну Вавришин, Мшанець п. Теребовля. 771 1—5

СПІЛЬНИКА з капіталом коло 6 міліон в мг. для поширення фабрики туток і папероів, яка є в руху, пошукується. — Зголошення слати до 10. жовтня ц. р. на руки директора Осипа Ковальського в Тернополі (Повітове Товариство Кредитове). 774 1—3

ПОТРЕБУЮ вправного інструктора до 3 учениць приватистів української гімназії у Львові: 1) з ІІ. кл., 2) з IV. кл., 3) з VII. кл. Для послідного головно для математики і фізики. Харч. окрема комната — платня після умови. Зголошення під адресою: о. Йосиф Дикий в Мартинові новім (п. loco). 779 1—2

КУПЛЮ комплетний білярд в добрім стані. Близші інформації письменно до Микола Петрицького в Копичинцях. 780 1—3

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адмістр. „Діла".

ІНТЕЛІГЕНТНЕ молоде супружя глядає 2 покоів з кухнею, евентуально одного покою з кухнею у Львові не конче в середмістю. Платня після умови в харчах або готівкою. Остаточно покій і спільна кухня при інтелігентній родині. „Провінція" poste restante Миколаїв н/Дн. 768 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ сейчас вправної інструкторки або інструктора до двох учениць з VI. кл. гімн.-реаль. Услів листовно. Уряд парохіяльний Чирна почта Снітниця. 781 1—4

СТАРША панна властителька реальности хотіла би пізнати мущину середнього віку спокійного. Зголошення Орися Шрам poste restante Дрогобич. 782 1—1

ПАРОВА ФАБРИКА ВОЗІВ і виробів з дерева Дзюбинський і С-ка в Трушевичах п. Ніжанковичі глядає спільника з капіталом кількох міліонів в ціли розширення фабрики. 785 1—8

ҐАЗДИНЯ інтелігентна, чесна, лагідної вдачі, дуже добра і ощадна кухарка, особа молода і симпатична найде вигідне приміщення у самітного. Фотографія пожадана. Відповідь до Адміністрації під „Місто 35". 784 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10